

Fotografování květin

Rostlinopis touhy

Michael Pollan napsal úžasnou knihu *The Botany of Desire*, která se zabývá odpovědí na otázku, kdo tomu všemu velí: Pěstujeme květiny, protože jsou pěkné? Nebo se květiny udělaly krásnými, aby je lidé pěstovali a rozšiřovali? Manipulují květiny lidmi, nebo lidé květinami?

Otázka, kdo dělá co a komu, je obecnou otázkou lidského poznání a sázkou na jistotu je, že na obojím je trochu pravdy. Otázky vztahů a poznání jsou vždy spleť. Nepochybně lidé zjistili, že květiny a další rostliny jsou pěkné jako dekorace. Stejně tak je nesporné, že během vývoje pěstování rostlin došlo k manipulaci jejich genetických vlastností tak, aby se lidem ještě více líbily, aby pro lidi byly ještě dokonalejší.

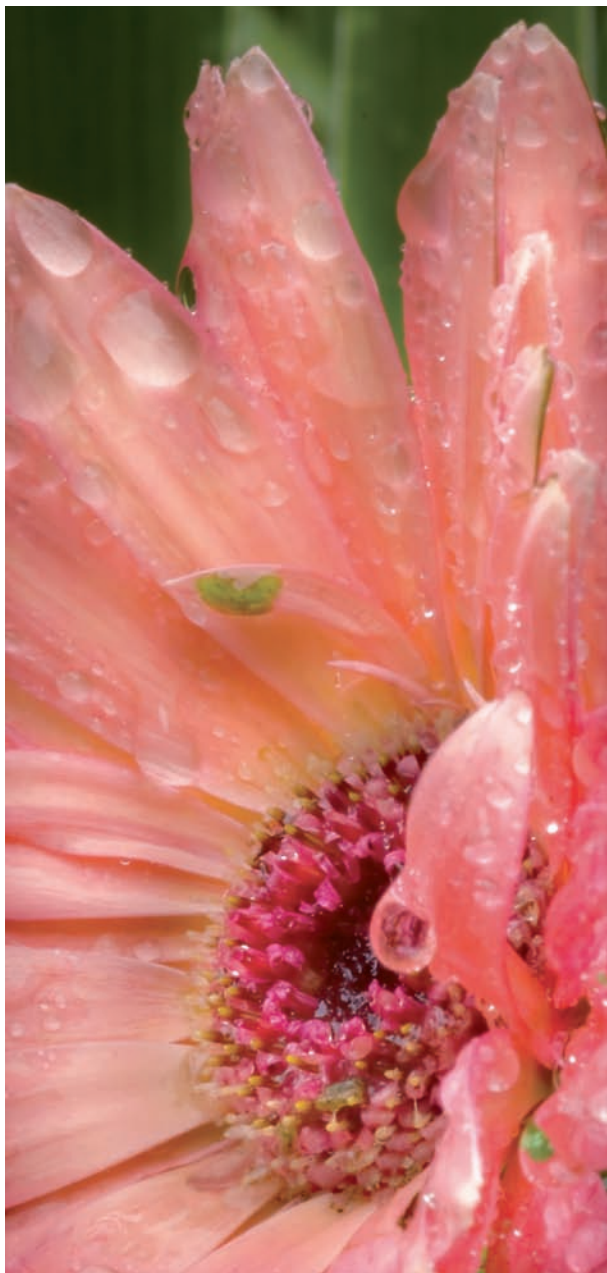
Mezi botanikou a fotografováním rostlin je jisté spojení, ale než se k tomu dostanu, předpokládejme, že lidé nejsou pro květiny tak důležití jako

- ▲ Strana 88–89: Růže byly po staletí pěstovány pro svou svůdnou dokonalost. Tuto růži jsem fotografoval, abych zdůraznil romantickou spirálu v jádru jejich květu.

105 mm macro, 1 sekunda na f/36 a ISO 100, fotografováno ze stativu

- Květiny, které jsou po ranním dešti ještě mokré, jako třeba tato gerbera, jsou pro mě vždy atraktivnější než květiny bez špetky vlhkosti. Často se snažím chodit fotografovat květiny ráno.

200 mm macro, 0,7 sekundy na f/36 a ISO 100, fotografováno ze stativu

jiné živočišné druhy. Květiny musí být atraktivní především pro své přirozené opylovače.

V mnoha zbarveních můžeme vidět (ale nevidíme), že květiny jsou navrženy tak, aby přitahovaly včely, opylující hmyz a kolibříky. Některé z „ozdob“ na květech opylovačům napovídají, kudy se vydat, podobně jako světla před letištěm napovídají pilotovi letadla, kudy přistát.

Vaše makrosnímky květin budou mnohem lepší, když se s botanikou trochu seznámíte.

Například pokud pozoruji květinu, vždycky se zajímám o:

- Její reprodukční systém. Chci pochopit, jak se rostlina, kterou fotografuji, rozmnožuje a jaký je vzájemný vztah jednotlivých jejích částí.

- Zbarvení a jiné znaky, které rostlině slouží k nalákání opylovačů, například „přistávací dráhy“ na květu kosatce (podívejte se na stranu 106).
- Květiny a móda. Čím konkrétně jsou pro nás květiny tak atraktivní?

Jako první se budeme věnovat botanickým základům pro fotografie rostlin.

Každá květina má jak samčí, tak i samičí reprodukční orgány. Tyčinky jsou samčí pohlavní orgány každé květiny. Tyčinka se skládá prašníků na vrcholu stonku a jemného stébka, které k nim vede. Prašníky slouží pro rozmnožení a můžete je vidět na fotografii velikonoční lilie na straně 93, stébka k nim vidíte na snímku na straně 96–97.

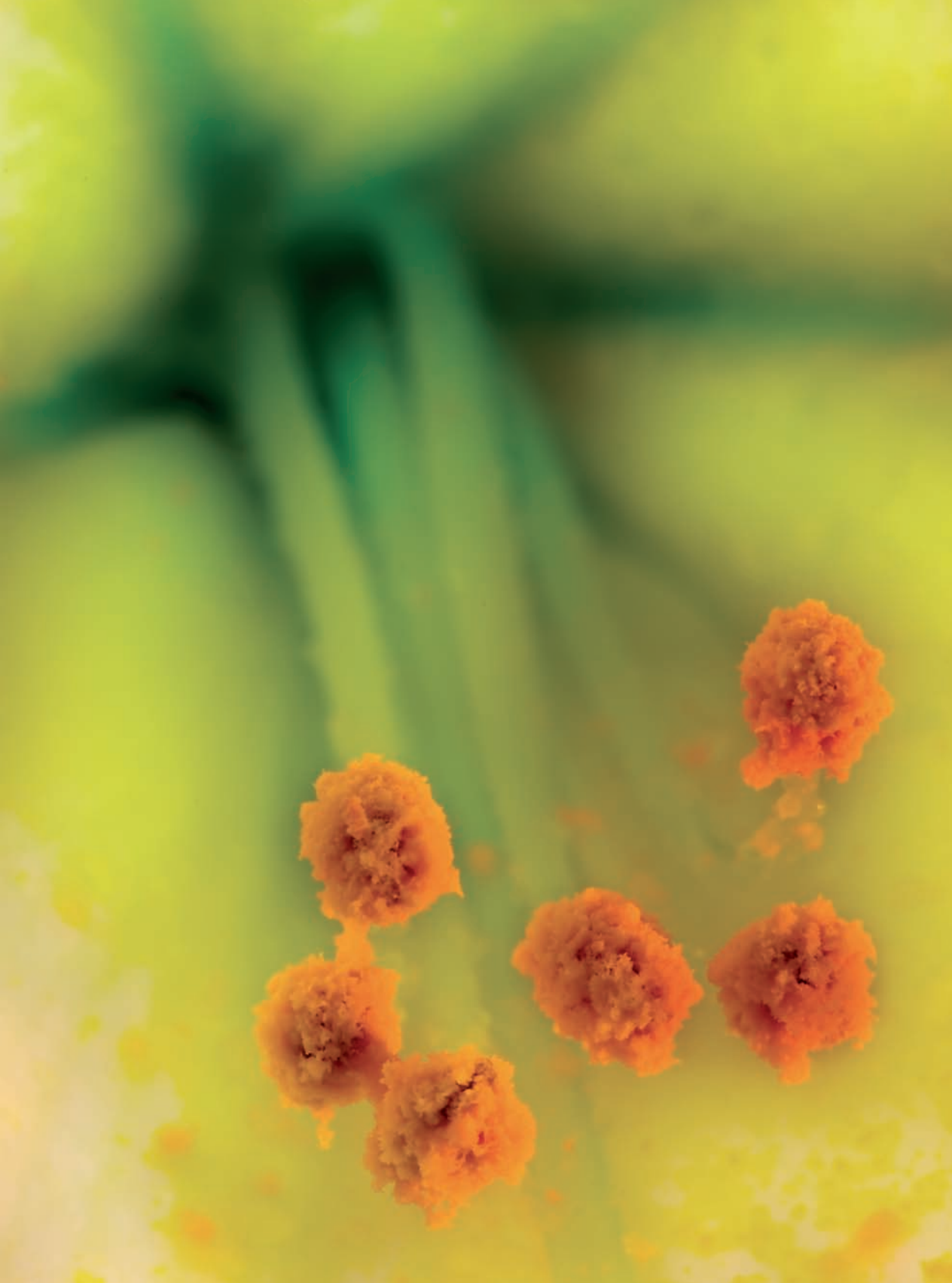

- ◀ Tato orchidej má velmi neobvyklé samčí reprodukční orgány – prašníky a stébka. Z tohoto pohledu se mi zdá, že květina vypadá téměř jako socha.

Original Lensbaby, 1/250 sekundy, žádný clonový kroužek a ISO 400, fotografováno z ruky

- ▶ Tato fotografie zachycuje reprodukční orgány velikonoční lilie, což je květina pocházející z Japonska. Z ptačí perspektivy prašníky plné pylu přitahují jak opylovače, tak i člověka.

200 mm macro, 36 mm mezikroužek, +4 makropředsádka, 2 sekundy na f/40 a ISO 100, fotografováno ze stativu

I když každý květ má řadu tyčinek, má jen jeden pestík, což je samičí reprodukční orgán. Stonek pestíku, který můžete vidět na fotografiích na straně 96–97, se nazývá čnělka.

Na snímcích na stranách 96–97 můžete ve skutečnosti vidět jen „stigma“ (v horní části snímků) nebo semeník u základu pestíku. (Prvotní část semeníku je tvořena zeleným středem jádra, které můžete vidět na obrázku na straně 95.)

O semeníku často hovoříme (v nebotanických a neprecizních pojmech) jako o „pupenu“; i když je to zhruba pravda, není tomu tak vždy. Další skvělou

ukázkou semeníku je snímek na straně 107, kde vidíte průhlednou sasanku. Je samozřejmé, že skvělé fotografie rostlin se ve skutečnosti nezaměřují na jejich reprodukční orgány, pokud tedy nejde o učebnici botaniky.

Skutečné fotografie květin chtějí ukázat jejich barvy, linie, odhalit jejich krásu. Ale žádné znalosti nejsou zbytečné. Čím více budete o květinách vědět, tím lepší vaše fotografie těchto nádherných forem života budou. Stejně jako někteří lidé i květiny ukazují své „soukromé části“ drze, mlčenlivě nebo prostě tak jak jsou. A na základě toho by se váš přístup k fotografování různých květin měl lišit.

- ▶ Tato fotografie mokrého květu zřetelně zachycuje semeník, pestíky a tyčinky, a také pyl, který se smísil s kapkami deště. Snímek je zajímavý a silný právě tím, že zobrazuje reprodukční orgány květiny. Možná, že právě kontrast mezi těmito částmi květu a jeho krátkým životním cyklem je to, co přidává této fotografii na palčivosti. Pyl je navíc smísený s dešťovými kapkami, takže už nemůže být posbírán.

200 mm macro, 1/25 sekundy f/36 a ISO 200, fotografováno ze stativu

- ▼ Strana 96–97: Tyto fotografie zachycují skupinu vzpřímených tyčinek s prašníky pohybujícími se ve větru. Tyčinky jsou seskupeny kolem jediné čnělky, která je k nim kolmá. Skupina tyčinek drží čnělku v pozici, která evidentně připomíná tanec.

Strana 96: Čnělka je součástí pestíku s blízou vlevo (mimo záběr fotoaparátu) a vychází ze semeníku vpravo (na snímku také není vidět).

50 mm macro, 24 mm mezikroužek, 1 sekunda na f/32 a ISO 100, fotografováno ze stativu

Strana 97: Ve srovnání s předchozím snímkem je zde fotoaparát trochu zvednut. Vypadá to, jako by tyčinka tančila a objímala pestík.

200 mm macro, 36 mm mezikroužek, 1.6 sekundy na f/45 a ISO 100, fotografováno ze stativu

Květiny a světlo

Na straně 90 jsem psal o Botany of Desire a zmínil jsem se také o několika věcech, kvůli nimž jsou pro spoustu fotografů květiny zajímavé. Když se na to podíváme jinak, jak říká Gertrude Stein: „růže je prostě růže“ – pro mě to znamená další vhodný objekt k fotografování. Stejně jako při fotografování čehokoliv je naprosto zásadní světlo a to, jak je vzhledem ke květinám umístěno.

Květiny můžete docela dobře fotografovat v interiéru, kde máte možnost mít osvětlení pod kontrolou. Ve studiu si také nemusíte dělat starosti s vět-

- ▶ Utrhl jsem několik květů vlčích máků na zahrádce a naaranžoval jsem je na fluorescentní světlo, abych zachytil jejich průsvitné červené plátky. Trik této studiové fotografie spočívá v naaranžování květů a v mírném přexponování snímku, protože čím bude snímek světlejší, tím se budou lístky jevit průsvitnější.

85 mm macro s korekcí perspektivy, 8 sekund na f/5.1 a ISO 100, fotografováno ze stativu

- ▼ Pršelo celou noc. V prvním světle ranního slunce jsem fotografoval průsvitné lístky této růže (Rosa 'Rio Samba'), svěží a sklánějící se pod hmotností kapek vody.

200 mm macro, 1/80 sekundy na f/4.0 a ISO 200, fotografováno ze stativu

